

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/1/2021
Identifikačné číslo spisu: 1015200230
Dátum vydania rozhodnutia: 04.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1015200230.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci navrhovateľa: D. Y., narodený XX. M. XXXX, bytom vo I. K. S., K. Č.. XXX/X, právne zast.: doc. JUDr. Branislavom Fridrichom, PhD., advokátom a konateľom Fridrich Lawyers, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Dunajská č. 6, IČO: 36 864 421, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne z 30. decembra 2014, číslo 16179-21/2014-BA, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 08. septembra 2020, č.k. 9Sp/10/2015-33, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 08. septembra 2020, č.k. 9Sp/10/2015-33 m e n í t a k , že rozhodnutie odporkyne z 30. decembra 2014, číslo 16179-21/2014-BA z r u š u j e a v e c j e j v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odporkyňa j e p o v i n n á zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia v sume 2,45 eur na účet spoločnosti Fridrich Lawyers, s.r.o., do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 08. septembra 2020, č.k. 9Sp/10/2015-33 postupom podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) potvrdil rozhodnutie odporkyne z 30. decembra 2014, číslo 16179-21/2014-BA, ktorým táto rozhodla, že navrhovateľ, ktorý utrpel poškodenie zdravia v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 02. októbra 1998 podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) nemá nárok na úrazovú rentu.

Krajský súd preskúmal napadnuté rozhodnutie odporkyne v intenciách § 83, § 88 ods. 1, § 89a, § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z., § 193 ods. 1, § 195 ods. 1 zákona č. 65/1965 Zb. - Zákonník práce

(ďalej len „Zákoník práce č. 65/1965 Zb.“), ako aj podľa § 250l a nasl. OSP a dospel k záveru, že rozhodnutie a postup správneho orgánu je v súlade so zákonom.

Námietky vznesené navrhovateľom vyhodnotil ako nedôvodné. Uviedol, že zdravotný stav navrhovateľa bol posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ktorý vychádzal z objektívne a dôkladne zisteného zdravotného stavu navrhovateľa a dospel k záveru, že percentuálna výška poklesu pracovnej schopnosti navrhovateľa je 100 %. V prípade navrhovateľa a v spojitosti s chorobou z povolania z 02. októbra 1998 niet pochyb o tom, že sa jednalo o chorobu z povolania, tiež je nepochybné, že navrhovateľ pred účinnosťou zákona č. 461/2003 Z.z., t.j. k 31. decembru 2003 nebol poberateľom náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity, či náhrady za stratu na dôchodku, a teda ani nárok na ich výplatu netrval. Potom ku dňu účinnosti zákona č. 461/2003 Z.z., t.j. k 01. januáru 2004 nemohlo u navrhovateľa dôjsť k transformácii týchto dávok na úrazovú rentu podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. pre ich neexistenciu. Vo všeobecnosti účelom priznania úrazovej renty je reparácia dôsledkov pracovného úrazu alebo choroby z povolania - elementárne náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti. Ako je zrejmé z obsahu administratívneho spisu odporkyne, navrhovateľ pracoval od roku 1979 do 06. apríla 1998 ako spriadač viskózných vlákien. Dňa 02. októbra 1998 mal klinikou pracovného lekárstva zistenú chorobu z povolania - chronickú profesionálnu intoxikáciu sírouhľikom. Navrhovateľovi bolo doporučené trvalé vyradenie z prostredia s expozíciou neurotoxickými, hepatotoxickými látkami, mimo expozície fibroplastického prachu, prácu bez nadmerného psychického zaťaženia a preťažovania chrčtice. Navrhovateľ po zistení choroby z povolania dňa 02. októbra 1998 nepožiadaval o žiadne dávky. U vtedajšieho zamestnávateľa už nepracoval, preto absentuje príčinná súvislosť medzi chorobou z povolania a stratou zárobku, nakoľko navrhovateľ sa stal nezamestnaným z dôvodu organizačných zmien u zamestnávateľa, pracovný pomer bol ukončený k 06. aprílu 1998. Právny predchodca odporkyne vyplatil navrhovateľovi dvakrát odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia (600 bodov v roku 1998 a 200 bodov v roku 2000). Navrhovateľ následne pracoval od roku 1998 do roku 2000 v čističke odpadových vôd, ďalšie 4 roky v mäsokombináte ako nakladač, do decembra 2011 na rôznych aktivačných prácach, odo dňa 09. júla 2013 pracoval navrhovateľ na Obecnom úrade v mieste bydliska ako robotník. Tieto práce vykonával i napriek skutočnosti, že pokles jeho schopnosti bol posudkom z 25. novembra 2013 stanovený v rozsahu 100 %, kedy porovnaním stupňa ochorenia od roku 2000 do roku 2013 neprišlo k progresii ochorenia. Vzhľadom k tomu, že u navrhovateľa bola choroba z povolania zistená dňa 02. októbra 1998, t.j. pred účinnosťou zákona č. 461/2003 Z.z., pred 01. januárom 2004, bolo možné nárok na ňu posúdiť len v zmysle prechodných ustanovení zákona č. 461/2003 Z.z., § 272 ods. 1 - 3. Z uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že poistenec, ktorému bola vyplácaná náhrada straty na zárobku v dôsledku profesionálneho poškodenia zdravia k 31. decembru 2003, má nárok na jej pokračujúcu výplatu s tým, že od 01. januára 2004 sa náhrada straty na zárobku stáva tzv. úrazovou rentou. Navrhovateľovi k 31. decembru 2003 však náhrada straty na zárobku po zistení choroby z povolania vyplácaná nebola, to znamená, že nárok na tzv. transformovanú úrazovú rentu mu nevznikol. Uzavrel, že ak v prípade navrhovateľa nejde o tzv. transformovanú úrazovú rentu, pričom v dôsledku choroby z povolania nedošlo k zníženiu jeho zárobku, ktoré zníženie má byť kompenzované úrazovou rentou, rozhodnutie odporkyne vyhodnotil ako správne.

O trovách konania navrhovateľa rozhodol s poukazom na § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP a navrhovateľovi, ktorý bol v konaní neúspešný, právo na náhradu trov konania nepriznal.

II.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie.

K úrazovej rente podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z.z. uviedol, že zákonnými podmienkami na jej priznanie sú vznik pracovného úrazu / choroby z povolania, aj pred 01. januárom 2004, viac ako 40 %-ný pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca v dôsledku pracovného úrazu / choroby z povolania a nedovŕšenie dôchodkového veku, alebo nepriznanie predčasného starobného

dôchodku. Nestotožnil sa s názorom, že pre nárok na priznanie úrazovej renty podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z.z. je rozhodujúce zistenie, či po 01. januári 2004 došlo k zhoršeniu zdravotného stavu v takej miere, že pokles pracovnej schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť je viac ako 40 %. S odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2018, sp. zn. 9So/133/2016 uviedol, že z ustanovenia § 88 zákona č. 461/2003 Z.z. nevyplýva podmienka skúmania, či od 01. januára 2004 došlo k progresii ochorenia.

K transformovanej úrazovej rente podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. uviedol, že zákonnými podmienkami prekvalifikovania nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti z pracovného úrazu alebo z choroby z povolania na tzv. transformovanú úrazovú rentu sú, že osobe patrí k 31. decembru 2003 nárok na náhradu za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti, nárok na jeho výplatu trvá aj po 31. decembri 2003 a náhrada sa vyplácala k 31. decembru 2003. Rovnako vyjadril nesúhlas so záverom súdu, že v dôsledku choroby z povolania nedošlo k zníženiu zárobku navrhovateľa, ktorý by mal byť kompenzovaný úrazovou rentou, čo mal byť ďalší dôvod pre nepriznanie nároku na úrazovú rentu. Tento názor však neskúma podmienky transformácie nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti, ale skúma existenciu vzniku samotného nároku na náhradu straty na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti v roku 1998. Krajský súd tento svoj záver o neznížení zárobku odôvodnil tak, že choroba z povolania bola zistená 02. októbra 1998, t.j. po skončení pracovného pomeru z organizačných dôvodov 06. apríla 1998, pričom navrhovateľ sa stal nezamestnaný a nepožiadaval o žiadne dávky a tak z týchto dôvodov absentuje príčinná súvislosť medzi chorobou z povolania a stratou zárobku. V tomto smere navrhovateľ uviedol, že nezamestnanosť a nepožiadanie o žiadne dávky nie je dôvodom pre nevzniknutie nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti, pretože v roku 1998 podľa vtedy platného § 195 ods. 4 Zákonníka práce č. 65/1965 Zb. prislúchala náhrada za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti aj zamestnancovi, ktorý bez vážnych dôvodov odmietol nastúpiť do práce, ktorá mu bola zabezpečená, a to vo výške rozdielu medzi priemerným zárobkom pred vznikom škody spôsobenej zamestnancovi úrazom / chorobou z povolania a priemerným zárobkom, ktorý mohol dosiahnuť pri práci, ktorá mu bola zabezpečená. V prípade navrhovateľa mu nikto prácu po prepustení 06. apríla 1998 nezabezpečil, preto nie je dôvod, aby mu nevznikol nárok na náhradu za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti, navyše pri 100 % miere poklesu pracovnej schopnosti. V tejto súvislosti navrhovateľ opakovane poukázal na závery plynúce z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2018, sp. zn. 9So/133/2016, podľa ktorých potvrdenie zamestnávateľa, že náhrada bola vyplácaná do júla 1998, nie je dôkazom o tom, že účastník konania nemal aj po uplynutí tohto obdobia, respektíve k 31. decembru 2003 nárok na výplatu tejto náhrady a neuplatnenie tejto náhrady voči bývalému zamestnávateľovi nie je dôkazom o tom, že mu k 31. decembru 2003 nepatrila. V danom konaní preto Najvyšší súd Slovenskej republiky vytkol Sociálnej poisťovni jednak to, že sa nedostatočne nevysporiadala s otázkou nároku na výplatu náhrady za stratu na zárobku a jednak, že neodkázala účastníka konania na príslušný súd o určenie, či a v akej výške jej k 31. decembru 2003, respektíve aj po tomto dni patrila náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti z titulu choroby z povolania.

Uzavrel, že rozsudok krajského súdu vykazuje nesprávne právne posúdenie v tom, že na transformáciu nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti na tzv. transformovanú úrazovú rentu vyžaduje vyplácanie tejto náhrady k 31. decembru 2003, čo aj podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je nadbytočná podmienka, ktorú na základe vykonanej interpretácie § 272 ods. 3 v spojení s § 272 ods. 1,5,9 zákona č. 461/2003 Z.z. ako explicitne v týchto ustanoveniach neriešenej otázky, nevyžaduje a o otázke vzniku a trvaní nároku na náhradu straty na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti nemôže rozhodovať Sociálna poisťovňa ani správny súd, ale Sociálna poisťovňa musí odkázať navrhovateľa na podanie určovacej žaloby v tomto smere na všeobecný súd konajúci o občianskoprávných žalobách, pričom toto musí urobiť bez toho, aby vyžadovala vyplácanie náhrady za stratu na zárobku po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti k 31. decembru 2003.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie odporkyne zrušuje a vec jej vracia na ďalšie konanie.

III.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadrila podaním z 11. novembra 2020.

Uviedla, že z Dohody o rozviazaní pracovného pomeru z 03. apríla 1998 vyplýva, že pracovný pomer navrhovateľa sa skončil dňa 06. apríla 1998 z dôvodu „Organizačné zmeny - nadbytočnosť“ a nie pre predmetnú chorobu z povolania, ktorá bola navrhovateľovi zistená následne dňa 02. októbra 1998. Zo spisovej dokumentácie vyplýva, že navrhovateľovi sa náhrada za stratu na zárobku po zistení choroby z povolania k 31. decembru 2003 nevyplácala. V tomto smere ďalej uvádzala, že o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti vzniknutých z pracovných úrazov / chorôb z povolania do dňa 31. decembra 2003 patrí do právomoci súdu. Preto bol navrhovateľ v rámci predchádzajúceho konania vyzvaný na podanie určovacej žaloby, ktorý však túto možnosť nevyužil. Z toho dôvodu nebolo možné navrhovateľovi priznať tzv. transformovanú úrazovú rentu podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. Odporkyňa metodickými postupmi stanovila, že v prípade poškodených sa na účely nároku na úrazovú rentu podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z.z. posudzuje aspoň zhoršenie zdravotného stavu od 01. januára 2004, a teda tento nárok sa aj napriek absencii zákonnej úpravy čiastočne posudzuje, ako keby poisťňa udalosť vznikla za účinnosti zákona č. 461/2003 Z.z. Odporkyňa naďalej zotrvala na správnosti odborného medicínskeho zhodnotenia zdravotného stavu navrhovateľa posudkovým lekárom. Od roku 2000 do roku 2013 neprišlo k progresii predmetnej choroby z povolania, a preto navrhovateľovi nárok na úrazovú rentu podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z.z. nevznikol.

Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací [(§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 1,2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“)], preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia pojednávania (§ 250l ods. 2 a § 250ja ods. 2 OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Podľa § 492 ods. 1,2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

(2) Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 250l ods. 1, 2 OSP, podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

(2) Pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil rozhodnutie odporkyne z 30. decembra 2014, číslo 16179-21/2014-BA, ktorým táto rozhodla, že navrhovateľ, ktorý utrpel poškodenie zdravia v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 02. októbra 1998 podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z.z. nemá nárok na úrazovú rentu.

Podľa § 88 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., poškodený má nárok na úrazovú rentu, ak v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má viac ako 40-percentný pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca alebo činnosť osoby uvedenej v § 17 ods. 2 (ďalej len "pokles pracovnej schopnosti") a nedovršil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 88 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z., pokles pracovnej schopnosti sa posudzuje na účely odseku 1 v súvislosti s plnením pracovných úloh uvedených v § 8 ods. 4 alebo s činnosťami uvedenými v § 17 ods. 2, alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh, alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami. Pokles pracovnej schopnosti sa opätovne posúdi, ak sa predpokladá zmena vo vývoji pracovnej schopnosti. Pri posudzovaní poklesu pracovnej schopnosti sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu. 2)

Podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z., náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ktoré sa vyplácali k 31. decembru 2003, a nárok na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, a to v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003. Na zvyšovanie úrazovej renty platí § 82 primerane.

Podľa § 153 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., lekárska posudková činnosť pri výkone sociálneho poistenia sa člení na lekársku posudkovú činnosť

- a/ nemocenského poistenia,
- b/ dôchodkového poistenia,
- c/ úrazového poistenia.

Podľa § 153 ods. 4 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z., lekárska posudková činnosť úrazového poistenia zahŕňa posudzovanie poklesu pracovnej schopnosti.

Podľa § 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z., lekársku posudkovú činnosť podľa odseku 1 vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len "posudkový lekár") a podľa odseku 2 písm. b/ aj určený zamestnanec Sociálnej poisťovne za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného.

Podľa § 209 ods. 1 - 4 zákona č. 461/2003 Z.z., rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

(2) Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní. Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v celom rozsahu.

(3) Výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Ak sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, organizačná zložka Sociálnej poisťovne určí pre ňu lehotu.

(4) V odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu, ako aj pripojeného administratívneho spisu odporkyne zistil, že
- navrhovateľ na predpísanom tlačive dňa 02. októbra 2013 požiadal o priznanie úrazovej renty,
- odporkyňa pôvodným rozhodnutím zo 17. februára 2014, číslo 16179-8/2014-BA o žiadosti rozhodla tak, že navrhovateľ nemá nárok na úrazovú rentu

[podklad pre vydanie predmetného rozhodnutia tvorila lekárska správa príslušného posudkového lekára sociálneho poistenia z 25. novembra 2013, v ktorom vo vzťahu k navrhovateľovi konštatoval mieru poklesu pracovnej schopnosti v rozsahu 100 % s tým, že od 01. januára 2004 nedošlo k zhoršeniu zdravotného stavu; kontrolná lekárska prehliadka bola vyhodnotená ako nepotrebná],

- proti uvedenému rozhodnutiu odporkyne podal navrhovateľ opravný prostriedok, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že rozsudkom z 19. septembra 2014, č.k. 9Sp/35/2014-40 zrušil rozhodnutie odporkyne zo 17. februára 2014 a vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie

[dôvod zrušenia rozhodnutia spočíval v jeho nepreskúmateľnosti pre jeho nezrozumiteľnosť, keď nebolo možné zistiť, z akých dôvodov odporkyňa považovala za významné skúmať a poukazovať na také skutočnosti, ako napríklad, že navrhovateľovi k 31. decembru 2003 nevznikla náhrada za stratu na zárobku po skončení dočasnej práceneschopnosti, ako aj skutočnosť, že od roku 2000 do roku 2013 neprišlo k progresii ochorenia; naopak, bez bližšieho objasnenia neakceptovala relevantnú skutočnosť, a to zistený pokles pracovnej schopnosti v rozsahu 100 % podľa posudku posudkového lekára z 25. novembra 2013],

- po vrátení veci odporkyňa opätovne rozhodla tu preskúvaným rozhodnutím z 30. decembra 2014, vydaným pod číslom 16179-21/2014-BA a navrhovateľovi nárok na úrazovú rentu nepriznala

[odporkyňa svoje rozhodnutie v zásade odôvodnila tým, že nakoľko navrhovateľovi nebola k 31. decembru 2003 vyplácaná náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, neboli splnené podmienky plynúce z § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. na tzv. transformovanú úrazovú rentu; zároveň uviedla, že u poškodených, u ktorých neboli splnené podmienky pre vznik nároku na tzv. transformovanú úrazovú rentu, no ich zdravotné ťažkosti v príčinnej súvislosti s chorobou z povolania, ktorá bola zistená do 31. decembra 2003 pretrvávajú aj po tomto dátume, sa na účely nároku na úrazovú rentu podľa § 88 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z. posudzuje progresia choroby z povolania po 01. januári 2004, a to v porovnaní s klinickými prejavmi vyskytujúcimi sa u navrhovateľa do 31. decembra 2003; v tomto smere však v zmysle príslušnej lekárskej správy z 25. novembra 2013 progresia nebola konštatovaná].

Po preskúmaní rozsudku krajského súdu v kontexte na skutočnosti, ktoré možno v predmetnej veci považovať za sporné, najvyšší súd dospel k záveru, že je dôvod na zmenu rozhodnutia krajského súdu a zrušenie a vrátenie veci odporkyňi.

Na úvod najvyšší súd poukazuje na to, že nároky zamestnanca plynúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania vychádzali z pracovného (teda súkromnoprávneho) vzťahu upraveného Zákonníkom práce č. 65/1965 Zb., ako aj neskorším Zákonníkom práce č. 311/2001 Z.z. a pokiaľ boli tieto nároky medzi účastníkmi pracovnoprávneho vzťahu sporné, prejednávani a rozhodovali o nich súdy. Podľa § 193 ods. 1 písm. a/ až d/ Zákonníka práce č. 65/1965 Zb. išlo o nároky na náhradu za stratu na zárobku, bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, účelne vynaložené náklady spojené s liečením a vecnú škodu. Podľa § 198 ods. 1 písm. a/ až d/ Zákonníka práce č. 311/2001 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2003 išlo o nároky na náhradu za stratu na zárobku alebo stratu na dôchodku (počas práceneschopnosti a po skončení práceneschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity), za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, účelne vynaložené náklady spojené s liečením a vecnú škodu. K zásadnej zmene došlo prijatím zákona č. 461/2003 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 01. januára 2004, ktorý vo svojej podstate zasiahol aj do právomoci súdu v týchto veciach. Týmto zákonom sa zákonné poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania, ktoré vyplývalo priamo z § 14a v spojení s § 44a ods. 1 zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov nahradilo úrazovým poistením - pozri bod 16 ustanovenia § 294 zákona č. 461/2003 Z.z. (Zrušovacie ustanovenia), ako aj bod 27, podľa ktorého bolo (okrem iného) zrušené ustanovenie § 198 ods. 1 písm. a/ až c/ Zákonníka práce č. 311/2001 Z.z. a tiež jeho ustanovenia § 199 až 213, takže jediným nárokom upraveným v Zákonníku práce z titulu pracovného úrazu alebo choroby z povolania zostala len vecná škoda a ostatné nároky sú upravené v zákone č. 461/2003 Z.z., pričom nároku za stratu na zárobku alebo za stratu na dôchodku zodpovedajú nároky na úrazový príplatok (§ 85 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z.), respektíve nárok na úrazovú rentu (§ 88 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z.). Od účinnosti novej právnej úpravy, t. j. od 01. januára 2004 o uvedených nárokoch (ako aj o

ďalších úrazových dávkach uvedených v Prvej časti, Štvrtej hlave zákona) rozhoduje Sociálna poisťovňa; príslušnosť na prejednanie a rozhodovanie v týchto veciach jednoznačne vyplýva z ustanovenia § 177 menovaného zákona, podľa ktorého na konanie vo veciach sociálneho poistenia sú vecne príslušné organizačné zložky Sociálnej poisťovne. Ide o konanie vo veciach dávkových v zmysle ustanovenia § 172 ods. 3 písm. a/ zákona.

Právomoc Sociálnej poisťovne však nebola daná na rozhodovanie o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity, na náhradu za stratu na dôchodku a na náhradu nákladov na výživu pozostalých, o ktorých bolo potrebné rozhodnúť podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003; o týchto nárokoch rozhodoval vždy súd, ako o spore z pracovného vzťahu. V kontexte na vyššie uvedené najvyšší súd poukazuje aj na v administratívnom spise odporkyne založený list z 11. júna 2002, v ktorom Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava navrhovateľovi oznámila, že (opätovná) výplata náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti je možná na základe navrhovateľom predloženého právoplatného rozsudku príslušného súdu, na ktorý sa má navrhovateľ obrátiť príslušnou žalobou o určenie sumy predmetnej náhrady. K predmetnému listu zaujal stanovisko navrhovateľ dňa 26. júna 2002, v ktorom jednak namietal nejasnosť poukazu Sociálnej poisťovne na § 195 ods. 2 Zákonníka práce č. 311/2001 Z.z. a jednak nepovažoval za potrebné / nutné obrátiť sa v tejto veci na všeobecný súd. Uviedol, že musí existovať spôsob mimosúdneho určenia pôvodného zárobku; zároveň argumentoval zbytočným zaťažovaním súdov. V tomto smere teda záver navrhovateľa opierajúc sa pritom o rozsudok z 30. mája 2018, sp. zn. 9So/133/2016 v časti konštatujúcej absenciu dostatočného vzdelania neobstojí, keď v predmetnej veci bol navrhovateľ Sociálnou poisťovňou vyzvaný na podanie žaloby. Pokiaľ mal navrhovateľ pochybnosti o obsahu usmernenia plynúceho z listu z 11. júna 2002, nič mu nebránilo sa o ňom bližšie informovať, či už telefonicky, prípadne osobne na príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že za tohto stavu neexistoval nárok, ktorý by sa z náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti pretransformoval na úrazovú rentu postupom podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. Navrhovateľovi sa totiž k 31. decembru 2003 nevyplácala žiadna náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti. V tejto časti najvyšší súd vyhodnotil námietku navrhovateľa ako nedôvodnú.

Na druhej strane však zásadnú relevanciu najvyšší súd priznal námietke navrhovateľa dotýkajúcej sa posúdenia vzniku nároku na úrazovú rentu podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z.z. Odporkyňa v tejto časti svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že u poškodených, u ktorých neboli splnené podmienky pre vznik nároku na tzv. transformovanú úrazovú rentu, no ich zdravotné ťažkosti v príčinnej súvislosti s chorobou z povolania, ktorá bola zistená do 31. decembra 2003 pretrvávajú aj po tomto dátume, sa na účely nároku na úrazovú rentu podľa § 88 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z. posudzuje progresia choroby z povolania po 01. januári 2004, a to v porovnaní s klinickými prejavmi vyskytujúcimi sa u navrhovateľa do 31. decembra 2003. Nakoľko v zmysle príslušnej lekárskej správy z 25. novembra 2013 progresia choroby z povolania od roku 2000 do roku 2013 nebola zo strany príslušného posudkového lekára sociálneho poistenia konštatovaná, navrhovateľovi nárok na úrazovú rentu podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z.z. nevznikol.

Z vyššie citovaného ustanovenia § 88 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. vyplývajú dve pozitívne podmienky a jedna negatívne vymedzená podmienka vzniku nároku na úrazovú rentu. Po prvé, poškodený utrpel pracovný úraz, alebo sa u neho prejavila choroba z povolania, po druhé, v dôsledku pracovného úrazu / choroby z povolania má viac ako 40-percentný pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca a po tretie, nedovršil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok. Po preskúmaní veci dospel najvyšší súd k záveru, že navrhovateľ tieto podmienky spĺňa: dňa 02. októbra 1998 bola navrhovateľovi zistená choroba z povolania - chronická profesionálna intoxikácia sirouhlikom (CS₂), podľa lekárskej správy posudkového lekára sociálneho poistenia z 25. novembra 2013 je u navrhovateľa stanovená 100 %-ná miera poklesu pracovnej schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca v dôsledku choroby z povolania a v čase podania žiadosti o priznanie úrazovej renty nedovršil dôchodkový vek a tiež nepoberal predčasný starobný dôchodok (táto skutočnosť nebola sporná). Iné podmienky zákon neustanovuje.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti najvyšší súd dospel k záveru, že opravným prostriedkom napadnuté rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. Napadnutý rozsudok krajského súdu preto zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie (§ 220 OSP s poukazom na § 250l ods. 2 OSP, § 250ja ods. 3, § 250j ods. 2 písm. a/ OSP a § 492 ods. 1,2 SSP).

V ďalšom konaní bude povinnosťou odporkyne opätovne rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa o priznanie úrazovej renty.

O trovách prvostupňového a odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s ustanovením § 246c ods. 1 OSP, § 224 ods. 1, 2 OSP v spojení s § 492 ods. 1, 2 SSP. Právny zástupca navrhovateľky trovy právneho zastúpenia nevyčísľil v lehote podľa § 151 ods. 1 OSP, preto odvolací súd podľa § 151 ods. 2 OSP navrhovateľke nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia a priznal jej len náhradu poštovného v celkovej výške 2,45 eur za podanie opravného prostriedku (1,15 eur) a za podanie z 23.10.2015 (1,30 eur).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.